

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/52/EG

av den 21 maj 2008

om vissa aspekter på medling på privaträttens område

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67.5 andra streck-
satsen,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Gemenskapen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer garanteras. För att kunna uppnå detta mål måste gemenskapen bland annat anta åtgärder på området civilrättsligt samarbete som är nödvändiga för att den inre marknaden ska kunna fungera väl.

(2) Principen om tillgång till rättslig prövning är mycket viktig, och för att främja tillgången till rättslig prövning uppmanade Europeiska rådet vid sitt möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999 medlemsstaterna att skapa alternativa utomrättsliga förfaranden.

(3) I maj 2000 antog rådet slutsatser om alternativa tvistlösningsmetoder inom civil- och handelsrätt i vilka det konstateras att fastställandet av grundläggande principer på detta område är ett viktigt steg mot att möjliggöra lämplig utveckling av och väl fungerande utomrättsliga förfaranden för tvistlösning i ärenden på privaträttens område, vilket skulle förenkla och förbättra tillgången till rättslig prövning.

(4) I april 2002 lade kommissionen fram en grönbok om alternativa system för tvistlösning inom civil- och handelsrätt med en bedömning av den rådande situationen när det gäller alternativa tvistlösningsmetoder i Europeiska unionen och inledde ett omfattande samråd med medlemsstaterna och berörda parter om möjliga sätt att främja användningen av medling.

(5) Målet att garantera bättre tillgång till rättslig prövning, som är ett led i Europeiska unionens politik för att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bör omfatta tillgång till tvistlösning både i och utanför domstol. Detta direktiv bör bidra till att den inre marknaden fungerar väl, i synnerhet när det gäller medlingstjänster-
nas tillgänglighet.

(6) Medling kan vara ett kostnadseffektivt och snabbt sätt att lösa tvister på privaträttens område utanför domstol med hjälp av förfaranden som är anpassade efter parternas behov. Chansen är större att överenskommelser som är resultatet av medling respekteras frivilligt och att en vänskaplig och varaktig relation mellan parterna kan bibehållas. Dessa fördelar framstår ännu klarare i tvister av gränsöverskridande karaktär.

(7) För att ytterligare främja användningen av medling och för att se till att parter som tillgriper medling har ett förutsebart regelverk att falla tillbaka på är det nödvändigt att införa ramlagstiftning som särskilt avser viktiga aspekter på civilrättsliga förfaranden.

(8) Bestämmelserna i detta direktiv bör enbart tillämpas på medling i gränsöverskridande tvister, men ingenting bör hindra medlemsstaterna från att tillämpa sådana bestämmelser även på interna medlingsförfaranden.

(9) Detta direktiv bör inte på något sätt hindra att modern kommunikationsteknik används vid medlingsförfarandet.

⁽¹⁾ EUT C 286, 17.11.2005, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 29 mars 2007 (EUT C 27 E, 31.1.2008, s. 129), rådets gemensamma ståndpunkt av den 28 februari 2008 (ännu ej offentliggjord i EUT) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 april 2008 (ännu ej offentliggjord i EUT).

- (10) Detta direktiv bör tillämpas på förfaranden genom vilka två eller flera parter i en gränsöverskridande tvist på egen hand och på frivillig väg försöker göra upp tvisten i godo med hjälp av en medlare. Direktivet bör tillämpas i tvister på privaträttens område. Det bör dock inte tillämpas på rättigheter och skyldigheter som parterna enligt berörd tillämplig lag inte får besluta om själva. Sådana rättigheter och skyldigheter är särskilt vanligt förekommande inom familje- och arbetsrätten.
- (11) Detta direktiv bör inte tillämpas på förhandlingar före ingåendet av avtal eller förfaranden av dömande art såsom viss förlikningsverksamhet vid domstol, förfaranden för konsumentklagomål, skiljeförfaranden, expertbedömningar eller förfaranden som hanteras av personer eller organ som utfärdar en formell rekommendation om lösningen av tvisten, oavsett om dessa är juridiskt bindande eller inte.
- (12) Detta direktiv bör tillämpas på fall då en domstol hänvisar parterna till medling eller då nationell lag föreskriver medling. Om en domare enligt den nationella lagstiftningen får agera som medlare bör detta direktiv dessutom tillämpas på medling som genomförs av en domare som inte har ansvar för handläggningen av tvisten eller tvisterna i domstol. Däremot bör detta direktiv inte omfatta de försök att lösa en tvist som under handläggningen i domstol av tvisten i fråga görs av den eller de domare som har tilldelats målet, eller de fall då den domstolen eller domaren begär bistånd eller råd från en kompetent person.
- (13) Den medling som föreskrivs i detta direktiv bör vara frivillig i den meningen att parterna själva ansvarar för förfarandet och får organisera det som de vill och avsluta det när som helst. Domstolarna bör dock i enlighet med nationell lagstiftning kunna ange tidsgränser för ett medlingsförfarande. Dessutom bör domstolarna ha möjlighet att när så är lämpligt fästa parternas uppmärksamhet på medlingsalternativet.
- (14) Ingenting i detta direktiv bör påverka tillämpningen av nationell lagstiftning som gör medling obligatorisk eller som innebär att medling är förenad med fördelar eller sanktioner, förutsatt att sådan lagstiftning inte inkräktar på parternas rätt till domstolsprövning. Inte heller bör någonting i detta direktiv påverka tillämpningen av befintliga självreglerande medlingsstrukturer i den mån som man inom dessa behandlar aspekter som inte omfattas av direktivet.
- (15) För att säkerställa rättslig säkerhet bör detta direktiv ange vilket datum som bör gälla för fastställande av huruvida en tvist som parterna försöker lösa genom medling är en gränsöverskridande tvist eller inte. I avsaknad av en skriftlig överenskommelse ska parterna anses ha enats om att använda medling vid den tidpunkt då de vidtar särskilda åtgärder för att inleda medlingsförfarandet.
- (16) För att garantera det nödvändiga ömsesidiga förtroendet i fråga om medlingens konfidentiella karaktär, inverkan på talefrister och preskriptionstider samt erkännande och verkställighet av överenskommelser som uppnåtts genom medling bör medlemsstaterna med de medel de anser lämpliga uppmuntra utbildning av medlare och införandet av effektiva mekanismer för att kontrollera kvaliteten på medlingstjänster som tillhandahålls.
- (17) Medlemsstaterna bör fastställa sådana mekanismer, vilka får omfatta marknadsbaserade lösningar, och bör inte vara skyldiga att erbjuda finansiering i detta avseende. Mekanismerna bör syfta till att bevara medlingens flexibilitet och parternas autonomi och säkerställa att medlingen är effektiv, opartisk och kompetent. Medlarna bör göras medvetna om förekomsten av den europeiska uppförandekoden för medlare, vilken även bör göras tillgänglig för allmänheten via Internet.
- (18) På konsumentskyddets område har kommissionen antagit en rekommendation ⁽¹⁾ i vilken det fastställs minimikriterier för kvalitet som ska tillämpas av extrajudiciella organ som deltar i reglering av konsumenttvister som görs upp i godo. Alla medlare eller organisationer som omfattas av rekommendationen bör uppmuntras att iaktta dessa principer. För att underlätta att information om sådana organ sprids bör kommissionen inrätta en databas över extrajudiciella system som medlemsstaterna anser iaktta principerna i den rekommendationen.
- (19) Medling bör inte ses som ett sämre alternativ till rättsliga förfaranden i den meningen att efterlevnaden av medlingsöverenskommelser är beroende av parternas goda vilja. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att parterna i en skriftlig medlingsöverenskommelse kan få innehållet i överenskommelsen verkställbart. En medlemsstat bör kunna vägra att göra en överenskommelse verkställbar endast om innehållet strider mot dess lagstiftning, inklusive dess internationella privaträtt, eller om dess lagstiftning inte möjliggör verkställighet av innehållet i överenskommelsen. Så kan vara fallet om den skyldighet som fastställs i överenskommelsen på grund av sin natur inte är verkställbar.

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation 2001/310/EG av den 4 april 2001 om principer som ska tillämpas på extrajudiciella organ som deltar i reglering av konsumenttvister som görs upp i godo (EGT L 109, 19.4.2001, s. 56).

- (20) Det innehåll i en medlingsöverenskommelse som gjorts verkställbart i en medlemsstat bör erkännas och förklaras verkställbart i de övriga medlemsstaterna i överensstämmelse med tillämplig gemenskapslagstiftning eller nationell lagstiftning. Detta kan till exempel grunda sig på rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område⁽¹⁾ eller rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar⁽²⁾.
- (21) I förordning (EG) nr 2201/2003 föreskrivs det uttryckligen att en överenskommelse mellan parterna måste vara verkställbar i den medlemsstat där den ingicks för att den ska kunna vara verkställbar i en annan medlemsstat. Om innehållet i en medlingsöverenskommelse i ett familjerättsligt ärende inte är verkställbart i den medlemsstat där den ingicks och där begäran om verkställbarhet har gjorts, bör detta direktiv därför inte uppmuntra parterna till att kringgå lagen i den medlemsstaten genom att göra överenskommelsen verkställbar i en annan medlemsstat.
- (22) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas regler om verkställighet av medlingsöverenskommelser.
- (23) Medlingsförfarandets konfidentiella karaktär är viktig, och detta direktiv bör därför föreskriva en miniminivå av överensstämmelse mellan civilprocessuella regler när det gäller hur medlingens konfidentiella karaktär ska skyddas under ett eventuellt påföljande domstols- eller skiljeförfarande rörande en privaträttslig tvist.
- (24) För att uppmuntra parterna att använda medling bör medlemsstaterna säkerställa att deras regler för talefrister och preskriptionstider inte hindrar parterna från att ta upp fallet i domstol eller i ett skiljeförfarande om deras medlingsförsök misslyckas. Medlemsstaterna bör se till att detta resultat uppnås trots att direktivet inte harmoniserar nationella bestämmelser om talefrister och preskriptionstider. Bestämmelser om talefrister och preskriptionstider i internationella avtal såsom de genomförts i medlemsstaterna, till exempel inom transporträtten, bör inte påverkas av detta direktiv.
- (25) Medlemsstaterna bör uppmuntra att det lämnas information till allmänheten om hur man kontaktar medlare och organisationer som erbjuder medlingstjänster. De bör också uppmåna praktiserande jurister att informera sina klienter om medlingsmöjligheten.
- (26) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁽³⁾ uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan det här direktivet och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.
- (27) Detta direktiv syftar till att främja de grundläggande rättigheterna och tar hänsyn till de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (28) Eftersom målet för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går direktivet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (29) I enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, har Förenade kungariket och Irland meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv.
- (30) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv som inte är bindande för eller tillämpligt i Danmark.

⁽¹⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 1791/2006 (EUT L 363, 20.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ EUT L 338, 23.12.2003, s. 1. Förordningen ändrad genom förordning (EG) nr 2116/2004 (EUT L 367, 14.12.2004, s. 1).

⁽³⁾ EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med detta direktiv är att underlätta tillgången till alternativ tvistlösning och att främja uppgörelser i godo genom att uppmuntra användningen av medling och genom att säkra ett väl avvägt samspel mellan medling och domstolsförfaranden.

2. Detta direktiv ska tillämpas på gränsöverskridande tvister på privaträttens område med undantag för sådana rättigheter och skyldigheter som parterna inte förfogar över enligt relevant tillämplig lagstiftning. Det omfattar särskilt inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor eller statens ansvar för handlingar eller underlåtenhet vid utövandet av offentliga maktbefogenheter ("acta jure imperii").

3. I detta direktiv avses med termen *medlemsstat* samtliga medlemsstater utom Danmark.

Artikel 2

Gränsöverskridande tvister

1. I detta direktiv avses med gränsöverskridande tvist en tvist vid vilken minst en av parterna har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den som en annan part har den dag då

- a) parterna enas om att använda medling efter det att en tvist har uppstått,
- b) medling beslutas av domstol,
- c) en skyldighet att använda medling uppkommer enligt nationell lagstiftning, eller
- d) en uppmaning enligt artikel 5 riktas till parterna.

2. Utöver vad som sägs i punkt 1 ska, vid tillämpningen av artiklarna 7 och 8, en gränsöverskridande tvist anses föreligga när domstolsförfaranden eller skiljeförfaranden efter medling mellan parterna inleds i en annan medlemsstat än den där parterna hade sin hemvist eller vanliga vistelseort den dag som avses i punkt 1 a, 1 b eller 1 c.

3. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 ska hemvist fastställas i enlighet med artiklarna 59 och 60 i förordning (EG) nr 44/2001.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *medling*: ett strukturerat förfarande, oavsett beteckning, genom vilket två eller flera parter i en tvist på egen hand frivilligt försöker nå en överenskommelse om lösning av tvisten med hjälp av en medlare. Förfarandet kan inledas av parterna, eller föreslås eller beslutas av domstol eller föreskrivas enligt en medlemsstats lagstiftning.

Det omfattar sådan medling som utförs av en domare som inte ansvarar för handläggningen i domstol av tvisten i fråga. Det omfattar inte de försök att lösa en tvist som under handläggningen i domstol av tvisten i fråga görs av den eller de domare som har tilldelats målet.

- b) *medlare*: varje tredje man som ombeds utföra medlingen på ett effektivt, opartiskt och kompetent sätt, oavsett den tredje mannens benämning eller yrke i den berörda medlemsstaten och oavsett på vilket sätt den tredje mannen har utsetts eller ombetts att utföra medlingen.

Artikel 4

Kvalitetssäkring av medling

1. Medlemsstaterna ska på ett sätt de finner lämpligt uppmuntra medlare och organisationer som erbjuder medlingstjänster att utarbeta och ansluta sig till frivilliga uppförandekoder och andra effektiva mekanismer för kvalitetskontroll av medlingstjänster.

2. Medlemsstaterna ska uppmuntra till grundutbildning och fortbildning av medlare för att säkerställa att medlingen utförs på ett effektivt, opartiskt och kompetent sätt i förhållande till parterna.

Artikel 5

Användning av medling

1. En domstol där talan har väckts får, om så är lämpligt och med beaktande av alla omständigheter i fallet, uppmana parterna att använda medling för att lösa tvisten. Domstolen får även uppmana parterna att delta i ett informationsmöte om användning av medling, om sådana möten anordnas och är lättillgängliga.

2. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationell lagstiftning enligt vilken medling är obligatorisk eller förenad med fördelar eller sanktioner, oavsett om detta gäller före eller efter det att ett domstolsförfarande har inletts, under förutsättning att sådan lagstiftning inte hindrar parterna från att utöva sin rätt till domstolsprövning.

Artikel 6

Verkställighet av medlingsöverenskommelser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det är möjligt för parterna, eller för en av dem med de andras uttryckliga medgivande, att begära att innehållet i en skriftlig medlingsöverenskommelse görs verkställbart. Innehållet i en sådan överenskommelse ska göras verkställbart om inte överenskommelsens innehåll, i det aktuella fallet, strider mot lagstiftningen i den medlemsstat där begäran görs eller den medlemsstatens lagstiftning inte möjliggör verkställighet.

2. Innehållet i överenskommelsen får göras verkställbart av en domstol eller annan behörig myndighet genom en dom eller ett beslut eller en officiell handling i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där begäran görs.

3. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om vilka domstolar eller andra myndigheter som är behöriga att ta emot en begäran enligt punkterna 1 och 2.

4. Ingenting i denna artikel ska påverka de regler som är tillämpliga på erkännandet och verkställigheten i en annan medlemsstat av en överenskommelse som har gjorts verkställbar i enlighet med punkt 1.

Artikel 7

Medlingens konfidentiella karaktär

1. Med tanke på att medlingen är avsedd att genomföras på sådant sätt att den konfidentiella karaktären respekteras ska medlemsstaterna säkerställa att, om inte parterna kommer överens om något annat, varken medlarna eller de som är involverade i hanteringen av medlingsprocessen åläggs att i domstolsförfaranden rörande privaträttsliga frågor eller skiljedomsförfaranden lämna vittnesmål om information som framkommer till följd av eller i samband med ett medlingsförfarande, utom

a) när detta är nödvändigt av tvingande hänsyn till allmänintresset i den berörda medlemsstaten, särskilt när detta behövs för att tillvarata barns bästa eller förhindra fysisk eller psykisk skada på en person, eller

b) när det är nödvändigt att röja innehållet i medlingsöverenskommelsen för att överenskommelsen ska kunna genomföras eller verkställas.

2. Ingenting i punkt 1 ska hindra medlemsstaterna från att föreskriva striktare åtgärder för att skydda sekretessen vid medling.

Artikel 8

Medlingens inverkan på talfrester och preskriptionstider

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att parter som väljer medling i ett försök att lösa en tvist inte därefter hindras från att senare inleda rättsliga förfaranden eller skiljeförfaranden vad avser den tvisten genom att talfresterna eller preskriptionstiderna löper ut under medlingsprocessen.

2. Punkt 1 ska inte påverka tillämpningen av bestämmelser om talfrester och preskriptionstider i de internationella avtal i vilka medlemsstaterna är parter.

Artikel 9

Information till allmänheten

Medlemsstaterna ska med de medel de finner lämpliga uppmuntra att information om hur man kontaktar medlare och organisationer som erbjuder medlingstjänster finns tillgänglig för allmänheten, särskilt på Internet.

Artikel 10

Information om behöriga domstolar och myndigheter

Kommissionen ska göra de uppgifter om behöriga domstolar eller myndigheter som medlemsstaterna har lämnat i enlighet med artikel 6.3 allmänt tillgängliga på lämpligt sätt.

Artikel 11

Översyn

Senast den 21 maj 2016 ska kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén överlämna en rapport om tillämpningen av detta direktiv. I rapporten ska man bedöma hur medling utvecklats inom Europeiska unionen och vilket genomslag direktivet fått i medlemsstaterna. Rapporten ska vid behov åtföljas av förslag till ändring av direktivet.

*Artikel 12***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv före den 21 maj 2011, med undantag av artikel 10 där datum för efterlevnad ska vara senast den 21 november 2010. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När dessa bestämmelser antas av medlemsstaterna ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska utfärdas av medlemsstaterna.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 13***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 14***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 21 maj 2008.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

J. LENARČIČ

Ordförande